

2.stupeň – 5.ročník

Predmet: Občianska náuka

Charakteristika predmetu

Predmet prispieva k orientácii žiakov v rodinnom a školskom prostredí. Vede ich k poznávaniu svojej obce, regiónu, vlasti a Európskej únie. Umožňuje žiakom pochopiť seba samých a pomáha im v ich socializačnom procese. Učí ich demokraticky myslieť a konať, poznávať svoje práva a povinnosti a obhajovať práva druhých. Poskytuje žiakom základné vedomosti z oblasti štátu a práva a vedie ich k aktívnej občianskej angažovanosti a umožňuje im pochopiť ekonomický život spoločnosti.

Rozvíjajúce ciele

Predmet sa cieľmi spolupodieľa na utváraní a rozvíjaní kľúčových kompetencií tým, že vedie žiaka k:

- podpore vedomia jedinečnosti a neopakovateľnosti každého človeka v spoločnosti,
- utváraní vedomia vlastnej identity a identity druhých ľudí,
- realistickému sebapoznávaniu a sebahodnoteniu,
- akceptovaniu vlastnej osobnosti a osobnosti druhých ľudí,
- aktívnemu občianstvu a osobnej angažovanosti, uvedomovaniu si práv a povinností, rešpektovaniu základných princípov demokracie a tolerance,
- vytváraní pozitívnych vzťahov k opačnému pohlaviu v prostredí školy a mimo školy,
- rozpoznavaniu stereotypných názorov na postavenie muža a ženy,
- získaniu základných vedomostí o ekonomickom fungovaní spoločnosti,
- uplatňovaní vhodných komunikačných prostriedkov k vyjadrovaniu vlastných myšlienok, citov, názorov a postojov,
- k obhajovaniu vlastných postojov a k primeranému obhajovaniu svojich práv,
- vytváraní schopnosti využívať ako zdroj informácií rôzne verbálne a neverbálne texty spoločenského a spoločenskovedného charakteru,
- rešpektovaniu a uplatňovaní mravných princípov a pravidiel spoločenského spolunažívania a prebratíu zodpovednosti za vlastné názory, správanie sa a dôsledky konania.

Témy

1.Tematický celok: Moja rodina

Moja rodina Poslanie a funkcie rodiny. Rodina. Funkcie rodiny

Vzťahy v rodine, roly členov rodiny. Spoločenské roly

Normy a pravidlá, práva a povinnosti členov rodiny

Práva a povinnosti rodičov. Práva a povinnosti detí

História mojej rodiny, zvyky a tradície

Rodostrom. Zvyky a tradície rodiny
Komunikácia v rodine
Verbálna komunikácia. Neverbálna komunikácia
Problémy rodinného života a ich riešenie
Zdravý spôsob života. Zdravý životný štýl
Voľný čas v mojej rodine. Voľný čas
Naši príbuzní, priatelia, susedia. Širšia rodina. Medziľudské vzťahy
Práca s dokumentmi a zákonmi. Dohovor o právach dieťaťa. Zákon o rodine

2. Tematický celok: Moja škola

Trieda ako sociálna skupiny. Sociálna skupina. Individualizmus, osobnosti v triede
Kolektivismus, spolupráca v triede
Sebapoznávanie, sebahodnotenie a hodnotenie žiakov triedy
Sebapoznávanie. Sebahodnotenie. Hodnotenie iných
Komunikácia v triede
Sociálne vzťahy v našej triede. Osobnosť. Spolupráca. Pravidlá spolupráce v triede
Práva a povinnosti žiakov v triede - triedna samospráva
Práva a povinnosti žiakov v škole – školská samospráva
Mimovyučovacia a mimoškolská činnosť
Naša škola
História a súčasnosť školy. Symboly školy (logo, hymna)
Naša pani učiteľka, pán učiteľ
Typológia osobnosti učiteľov a ich pracovný štýl
Vzdelávanie ako hodnota
Čím by som chcela, chcel byť. Povolanie. Zamestnanie. Rodinné tradície v povolaniach
Celoživotné vzdelávanie
Školský systém v Slovenskej republike
Typy a stupne škôl. Povinná školská dochádzka
Školský systém v Európe
Typy a stupne škôl vo vybraných štátoch EÚ
Život žiaka základnej školy u nás – v zahraničí, na dedine a v meste
Režim dňa. Výchova, vyučovanie. Voľnočasové aktivity
Škola budúcnosti

Prierezové témy:

Multikultúrna výchova

- História mojej rodiny, zvyky a tradície.

Osobnostný a sociálny rozvoj

- Naši príbuzní, priatelia, susedia.
- Dokumenty a Zákon o rodine.
- Sebahodnotenie a hodnotenie žiakov triedy.
- Práva a povinnosti žiakov v triede a v škole.
- Vzdelávanie ako hodnota

Environmentálna výchova

- Zdravý spôsob života.
- Voľný čas v mojej rodine.
- Mimovyučovacia a mimoškolská činnosť.
- Život žiaka ZŠ u nás – v zahraničí, v meste – na dedine.

Ochrana života a zdravia

- Zdravý spôsob života.

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti

- tvorba individuálneho projektu – História mojej rodiny (rodostrom)
- tvorba projektu formou tímovej práce – Kronika triedy
- tvorba projektu – Logo triedy

Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra

Požiadavky na výstup

5.ROČNÍK

Tematický celok:	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Moja rodina / 13hod Obsah		
Poslanie a funkcie rodiny	Funkcie rodiny	Chápe význam rodiny pre človeka a spoločnosť
Vzťahy v rodine, roly členov rodiny	Princípy, na ktorých fungujú vzťahy v rodine	<ul style="list-style-type: none"> - Vie rozlíšiť pozitíva a negatíva v rodinných vzťahoch - Chápe zmysel pozícií jednotlivých členov pre fungovanie rodiny
Normy a pravidlá, práva a povinnosti členov rodiny	<ul style="list-style-type: none"> - Pravidlá platné v rodine - Práva a povinnosti rodičov a detí 	<ul style="list-style-type: none"> - Chápe význam pravidiel v rodine - Chápe spätosť práva a povinností - Vie ochraňovať svoje práva a plní si svoje povinnosti
História mojej rodiny, zvyky a tradície	<ul style="list-style-type: none"> - Rodinná genéza 2 generácií dozadu - Rodostrom - Zvyky a tradície rodiny (Vianoce, Veľká noc...) 	<ul style="list-style-type: none"> - Získa úctu a hrdosť na svoju rodinu, tradície a zvyky - Pochopí spätosť prítomnosti s minulosťou - Vie rozlíšiť v čom sú si rodiny podobné a v čom sú originálne
Komunikácia v rodine	<ul style="list-style-type: none"> - Verbálna komunikácia - Neverbálne komunikácia - Jednosmerná komunikácia - Základné komunikačné techniky 	<ul style="list-style-type: none"> - Chápe dôležitosť komunikácie medzi členmi rodiny pre ich harmonický život - Začne uplatňovať komunikačné techniky - Vie obhajovať, zdôvodňovať svoj názor a rešpektovať názor ostatných

		<ul style="list-style-type: none"> - Prejavuje úctu k názorom rodičov
Krízy v rodine	<ul style="list-style-type: none"> - Dôvody, ktoré vedú ku krízam v rodine: rozvod rodičov, choroba v rodine - Neúplná rodina 	<ul style="list-style-type: none"> - Identifikuje príčiny rodinných kríz - Chápe potrebu prebrať rolu neprítomného člena rodiny - Vie prejavovať cit spolupatričnosti
Problémy rodinného života a ich riešenie	<ul style="list-style-type: none"> - Typológia záťažových situácií - Problémy rodinného života - Spôsoby riešenia 	<ul style="list-style-type: none"> - Vie pomenovať záťažové situácie a vygenerovať základné problémy rodinného života - Vie: vyjednávať, zdôvodňovať svoje riešenia, aktívne počúvať, robiť kompromisy, prijímať rozhodnutie
Zdravý spôsob života	<ul style="list-style-type: none"> - Životné štýly - Stres - Relaxačné techniky - Zdravý životný štýl: zdravá životospráva, pravidlá duševnej hygieny 	<ul style="list-style-type: none"> - Porovnáva jednotlivé životné štýly - Vie identifikovať stres a naučí sa techniky na jeho odbúranie - Uplatní základy zdravej výživy - Odolá módnym trendom v životospráve - Uplatňuje pravidlá duševnej hygieny vo svojom rodinnom živote
Zdravý spôsob života	<ul style="list-style-type: none"> - Spôsoby trávenia voľného času - Spoločné voľnočasové aktivity - Individuálne voľnočasové aktivity (turistika, šport, kultúra, starostlivosť o domáce zvieratá...) 	<ul style="list-style-type: none"> - Vie rozlíšiť vhodné a nevhodné spôsoby trávenia voľného času - Vysvetlí, prečo je pre rozvoj jeho osobnosti dôležité spoločné trávenie voľného času
Voľný čas v mojej rodine	<ul style="list-style-type: none"> - Voľný čas v rodine - Spôsoby trávenia voľného času v rodinách 	<ul style="list-style-type: none"> - Naučí sa prispôbovať ostatným členom rodiny - Formuje si pocit spolupatričnosti
Naši príbuzní, priatelia, susedia	<ul style="list-style-type: none"> - Širšia rodina - Medzilidské vzťahy - Priateľstvo - Pomoc a podpora 	<ul style="list-style-type: none"> - Vie vymenovať členov svojej širšej rodiny - Na príkladoch uvedie ako fungujú vzťahy v širšej rodine, susedské vzťahy - Vie určiť čím sa vzájomne obohacujú a ako si pomáhajú

Generačné problémy v rodine	<ul style="list-style-type: none"> - Viacgeneračné rodiny - Problémy spolunažívania vo viacgeneračných rodinách 	<ul style="list-style-type: none"> - Vie vysvetliť pojem viacgeneračnej rodiny - Zdôvodni potrebu vzájomnej starostlivosti rodičov, detí, starých rodičov - V každodennom živote chápe a pomáha starým rodičom
Dokumenty a Zákon o rodine	<ul style="list-style-type: none"> - Dohovor o právach dieťaťa - Zákon o rodine 	<ul style="list-style-type: none"> - Vie pracovať s dokumentom a zákonom - Pozná svoje práva a povinnosti zo zákona - Osobne sa angažuje proti porušovaniu práv detí - Vie, že vzťahy v rodine upravuje Zákon o rodine
Tematicky celok: Moja škola / 17 hod Obsah		
Trieda ako sociálna skupina	<ul style="list-style-type: none"> - Princípy fungovania triedneho kolektívu - Postavenie jednotlivcov v skupine a ich vzťahy - Sociálne roly - Socializácia 	<ul style="list-style-type: none"> - Vysvetlí príčiny pozícií jednotlivých žiakov (aj seba) v triednom kolektíve - Vie vymenovať základné roly žiakov v triede a zaradiť žiakov do nich - Vie vysvetliť, čo je socializácia a prečo je pre jednotlivca dôležitá - Objasní podstatu problémov vo vzťahu
Individualizmus – osobnosti v našej triede	<ul style="list-style-type: none"> - Osobnosť: pozitívna, negatívna - Vodca, vodcovský typ (charakteristické znaky) - Súperenie, súťaživosť 	<ul style="list-style-type: none"> - Vie rozlíšiť negatívne a pozitívne osobnosti triedy - Objasní význam pozitívnych vzorov (pozitívnych vodcov osobnosti) pre život triedy - Odhalí manipuláciu zo strany spolužiaka a odolá jej - Uvedie príklady súťaživosti v pozitívnom aj v negatívnom zmysle
Kolektivismus – spolupráca v našej triede	<ul style="list-style-type: none"> - Pravidlá spolupráce - Kompromis - Riešenie konfliktov 	<ul style="list-style-type: none"> - Pozná a riadi sa pravidlami spolupráce pri činnostiach triedneho kolektívu

		<ul style="list-style-type: none"> - Je ochotný robiť kompromisy - Pozná základné spôsoby riešenia konfliktov a uplatňuje ich v živote triedy
Sebahodnotenie a hodnotenie žiakov triedy	<ul style="list-style-type: none"> - Rovnosť - Rovnakosť - Predsudok - Sebapoznanie, sebahodnotenie - Poznanie a hodnotenie iných 	<ul style="list-style-type: none"> - Vie rozlíšiť pojmy rovnosť a rovnakosť - Chápe pojem predsudok, na príkladoch uvedie, čo môžu predsudky spôsobiť - Pozná svoje pozitíva a negatíva - Vie určiť pozitíva aj negatíva spolužiakov bez urážania
Komunikácia v triede	<ul style="list-style-type: none"> - Vzájomné pôsobenie členov kolektívu - Družní spolužiaci - Žiaci s problémami pri nadväzovaní sociálnych vzťahov 	<ul style="list-style-type: none"> - Rozozná odlišnosti jednotlivcov v procese vytvárania sociálnych vzťahov - Je ochotný pomôcť spolužiakom s problémami pri nadväzovaní kontaktov, pri socializácii
Práva a povinnosti žiakov v triede – triedna samospráva	<ul style="list-style-type: none"> - Dokument: práva a povinnosti žiakov v konkrétnej triede - Vytvorenie a činnosť triednej samosprávy 	<ul style="list-style-type: none"> - Zúčastní sa na tvorbe práv a povinností žiakov triedy (aktívna spolupráca) - Využije možnosť ovplyvniť život vo svojej triede - Rozvíja zodpovednosť za seba a iných
Práva a povinnosti žiakov v škole – školská samospráva	<ul style="list-style-type: none"> - Dokument: práva a povinnosti žiakov na ZŠ - Vytvorenie a činnosť žiackeho parlamentu (školskej žiackej samosprávy) 	<ul style="list-style-type: none"> - Pozná svoje práva a povinnosti v škole - Vie, kto ho zastupuje v školskom parlamente a ako obhajuje jeho práva
Mimovyučovacia a mimoškolská činnosť	<ul style="list-style-type: none"> - Mimovyučovacie aktivity v škole - Záujmové útvary v škole - Aktívne využívanie voľného času (mimoškolská činnosť) 	<ul style="list-style-type: none"> - Zapája sa do mimoškolských aktivít - Pozná, ktoré záujmové útvary pracujú v škole a začlení sa do niektorého z nich - Uvedie možnosti mimoškolského využívania voľného času

Naša škola	<ul style="list-style-type: none"> - História, úspechy žiakov - Bývalí pedagógovia - Osobnosti školy - Symbolika školy (logo, hymna) 	<ul style="list-style-type: none"> - Vie uviesť úspechy osobností pedagógov a históriu svojej školy - Pozná jej symboliku - Rozvíja pocit hrdosti, spolupatričnosti, posilňuje snahu reprezentovať školu
Naša pani učiteľka	<ul style="list-style-type: none"> - Osobnosť učiteľa - Pracovné štýly učiteľa 	<ul style="list-style-type: none"> - Vie uviesť základné typy osobnosti učiteľa - Pozná základné pracovné štýly učiteľa - Rozvíja kritické myslenie, schopnosť vyjadriť svoj názor bez urážania
Čím by som chcel byť	<ul style="list-style-type: none"> - Povolanie - Zamestnanie - Rodinné tradície v povolaniach 	<ul style="list-style-type: none"> - Vysvetlí na príkladoch pojmy povolanie, zamestnanie - Uvedomí si svoj záujem o isté povolanie a vplyv rodiny na svoju budúcu pracovnú orientáciu
Vzdelávanie ako hodnota	<ul style="list-style-type: none"> - Systém hodnôt - Hodnoty detí školského veku - Vzdelanie v systéme hodnôt detí školského veku 	<ul style="list-style-type: none"> - Vie uviesť najdôležitejšie hodnoty vo svojom živote - Vysvetlí, prečo má vzdelanie práve také miesto v jeho hodnotovom systéme - Toleruje hodnoty spolužiakov
Celoživotné vzdelávanie	<ul style="list-style-type: none"> - Celoživotné vzdelávanie 	<ul style="list-style-type: none"> - Chápe pojem a prijíma myšlienku celoživotného vzdelávania ako predpokladu pre svoje budúce uplatnenie sa v práci
Školský systém u nás	<ul style="list-style-type: none"> - Typy a stupne škôl - Školské zariadenia 	<ul style="list-style-type: none"> - Rozlišuje typy stredných škôl - Vie vymenovať niektoré školské zariadenia - Pozná možnosti ďalšieho vzdelávania u nás
Školský systém v Európe	<ul style="list-style-type: none"> - Typy a stupne škôl vo vybraných štátoch EÚ (kritériá výberu: Projekt Comenius) - Povinná školská dochádzka 	<ul style="list-style-type: none"> - Porovná typy a stupne škôl u nás a v niektorých štátoch EÚ - Rozlišuje dĺžku trvania povinnej školskej dochádzky u nás a v štátoch EÚ

Život žiaka základnej školy u nás – v zahraničí, v meste – na dedine	<ul style="list-style-type: none"> - Režim dňa - Výchova, vyučovanie - Voľnočasové aktivity 	<ul style="list-style-type: none"> - Porovnáva život žiaka SR – zahraničie, mesto – dedina - Hľadá podobnosti a odlišnosti - Rozvíja kritické myslenie, vyjadruje svoj názor a zdôvodňuje ho
Škola budúcnosti	<ul style="list-style-type: none"> - Spôsoby učenia a vyučovania v budúcnosti - Postavenie žiaka a učiteľa v budúcnosti - Obsah vzdelávania v budúcnosti 	<ul style="list-style-type: none"> - Rozvíja tvorivosť, fantáziu - Prejaví aj zmysel pre realitu - Vie vyjadriť a obhájiť svoju predstavu

Metódy a formy práce

Hlavným kritériom výberu metód a foriem je efektivita splnenia vyučovacieho cieľa. Je dôležité podporovať motiváciu, záujem o prácu a tvorivú činnosť žiakov.

Metódy: výklad, vysvetľovanie, rozprávanie, rozhovor, príprava projektov, relaxačné metódy, beseda, brainstorming, diskusia, práca s textom (kniha, učebnica), písomné práce, motivačné metódy

Formy: samostatná práca, tímová práca, práca v skupinách, etický rozhovor, súťaže, didaktická hra

Učebné zdroje

Učebnica: Občianska náuka pre 5. ročník základných škôl ISBN 978-80-10-02190-1

Internet, Školská knižnica, Časopisy, denná tlač

Hodnotenie predmetu

Hodnotenie žiaka sa vykonáva klasifikáciou podľa **Metodického pokynu č.22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy.**

Prospech žiakov je klasifikovaný známkami klasifikačnej stupnice : 1, 2, 3, 4, 5.

(1 – výborný, 2 – chválitebný, 3 – dobrý, 4 – dostatočný, 5 – nedostatočný)

V edukačnom procese uskutočňujeme klasifikáciu priebežnú a celkovú (I. a II. polrok). Na kontrolu vedomostí a zručností slúži písomné a ústne skúšanie. Súčasťou hodnotenia je aj vypracovanie samostatného a skupinového projektu.

Hodnotí sa hĺbka porozumenia spoločenských javov, procesov a problémov, schopnosť o nich diskutovať a pracovať s pojmovým aparátom, práca s textami a ďalšími informačnými

zdrojmi. Okrem známkovania priebežné hodnotenie umožňuje využívať aj slovné hodnotenie výkonov žiaka.

Pri hodnotení žiakov dodržiavame tieto zásady : motivačný charakter hodnotenia, spätnú väzbu, individuálny prístup, jasné určenie pravidiel a kritérií klasifikácie, systém sebahodnotenia žiakov a hodnotenia žiakov so špeciálnymi výchovno - vzdelávacími potrebami a žiakov mimoriadne nadaných .